

40-lecia partnerstwa Chrześcijańskiej Akademii Teologicznej i Wydziału Teologii Ewangelickiej Reńskiego Uniwersytetu Fryderyka Wilhelma w Bonn

W 2018 roku Chrześcijańska Akademia Teologiczna w Warszawie obchodziła 40-lecie współpracy z Wydziałem Teologii Ewangelickiej Reńskiego Uniwersytetu Fryderyka Wilhelma w Bonn. Jubileusz ten przypadł w roku obchodów 200-lecia założenia bońskiego uniwersytetu. Z tej okazji w Bonn w dniach 10–12 września odbyła się konferencja naukowa pod hasłem *Nach der Reformation. Die Rolle von Religion und Theologie in Europa* [Po Reformacji. Rola religii i teologii w Europie]. Wzięła w niej udział 7-osobowa delegacja nauczycieli akademickich ChAT pod przewodnictwem J.M. Rektora ks. dr. hab. Bogusława Milerskiego, prof. ChAT. W jej skład weszli prorektor prof. dr hab. Tadeusz J. Zieliński, dziekan Wydziału Teologicznego dr hab. Jerzy Ostapczuk, prof. ChAT, kierownik sekcji ewangelickiej bp dr hab. Marcin Hintz, prof. ChAT, prodziekan Wydziału Teologicznego dr hab. Jakub Sławik, prof. ChAT, a także dr hab. Andrzej Kluczyński, prof. ChAT, bp dr Adrian Korczago oraz dr Jerzy Sojka.

Uroczystego otwarcia konferencji dokonali rektor Reńskiego Uniwersytetu Fryderyka Wilhelma prof. dr hab. Michael Hoch, rektor Chrześcijańskiej Akademii Teologicznej w Warszawie ks. dr hab. Bogusław Milerski, prof. ChAT, burmistrz Bonn Angelica Kappel, a także dziekan Wydziału Teologii Ewangelickiej Uniwersytetu w Bonn prof. dr hab. Udo Rütterswörden oraz prof. dr hab. Michael Meyer-Blanck, doktor *honoris causa* naszej uczelni, a także koordynator współpracy między uczelniami ze strony niemieckiej oraz główny organizator obchodów.

Wykład otwierający na temat: *Europa heute: nach der Reformation, nach der Säkularisierung. Religionssoziologische Perspektiven* [Europa dzisiaj: po Reformacji, po sekularyzacji. Perspektywy socjologiczno-religijne] wygłosił prof. dr hab. Clemens Albrecht z bońskiego Wydziału Filozoficznego.

Na konferencję złożyło się siedem referatów i koreferatów. Pierwszą parę referent-koreferent stanowił prof. dr hab. Martin Kumlehn (Uniwersytet w Rostocku) oraz prof. dr hab. Andreas Pangritz (Bonn, Wydział Teologii Ewangelickiej), którzy przedstawili przedłożenia na temat: *Religion, Aufklärung und Bürgertum in der Gründungszeit der Universität Bonn* [Religia, oświecenie i mieszczaństwo w dobie założenia uniwersytetu w Bonn]. Kolejne zagadnienie: *Religion, Enlightenment and Pluralism* [Religia, oświecenie i pluralizm] zaprezentowali dwaj polscy referenci: prof. dr hab. Jarosław Płuciennik (Uniwersytet Łódzki) oraz prof. dr hab. Tadeusz J. Zieliński (ChAT). Perspektywę biblistyczną zaproponowali dr hab. Jakub Sławik, prof. ChAT (ChAT) oraz dr Monika Marose (Bonn, Bibor – *Bonner evangelisches Institut für berufsorientierte Religionspädagogik* [Boński Ewangelicki Instytut Pedagogiki Religijnej nakierowanej na kształcenie zawodowe]), omawiając zagadnienia: *Die Fremden. Alttestamentliche und aktuelle europäische Perspektiven* [Obcy. Starotestamentowe i aktualne, europejskie perspektywy]. Bp dr hab. Marcin Hintz, prof. ChAT (ChAT) wraz z dr Tabeą Knura analizowali zagadnienie *Glaube, Wahrheit und Verantwortung. Ethische Perspektiven für Europa* [Wiara, prawda i odpowiedzialność. Etyczne perspektywy dla Europy]. Pierwszy dzień konferencji zamknęły prezentacje na temat *Glaube, Wahrheit und Konsens im Anschluss an Jürgen Habermas – ein europäisches Modell?* [Wiara, prawda i konsens w nawiązaniu do Jürgena Habermasa – europejski model?] przygotowane przez dr. Daniela Brauera (Bonn, Wydział Teologii Ewangelickiej) i dr. Jerzego Sojka (ChAT).

Drugi dzień konferencji także rozpoczął prezentacje złożone z referatów i koreferatów. Pierwszą parę referentów stanowili prof. dr hab.

Hubertus Roebben (Bonn, Wydział Teologii Katolickiej) oraz doktorantka Laura Schmitz (Bonn, Wydział Teologii Ewangelickiej), którzy przedstawili zagadnienie: *Europa in der Zukunft: Katholisch, christlich, multireligiös?* [Europa w przyszłości: katolicka, chrześcijańska, multireligijna?]. Drugą parę prezentacji przygotowali ks. dr hab. Bogusław Milerski, prof. ChAT (ChAT) oraz prof. dr hab. Andreas Obermann (Bonn, Bibor). Poświęcone były one tematowi: *Europa heute: nach der Reformation, nach der Säkularisierung. Religionspädagogische Perspektiven* [Europa dzisiaj: po Reformacji, po sekularyzacji. Perspektywy pedagogiczno-religijne]. Konferencję zakończyła dyskusja pod hasłem: *Nach der Reformation. Die Rolle von Religion und Theologie in Europa* [Po Reformacji. Rola religii i teologii w Europie] moderowana przez prof. dr hab. Michaela Meyera-Blancka (Bonn, Wydział Teologii Ewangelickiej) oraz prof. dr hab. Hubertusa Roebbena (Bonn, Wydział Teologii Katolickiej).

CHRZEŚCIJAŃSKA AKADEMIA TEOLOGICZNA
w WARSZAWIE

Rok LX

Zeszyt 4

ROCZNIK TEOLOGICZNY

WARSZAWA 2018

REDAGUJE KOLEGIUM

dr hab. Jakub Sławik, prof. ChAT – redaktor naczelny

dr hab. Jerzy Ostapczuk, prof. ChAT – zastępca redaktora naczelnego

prof. dr hab. Tadeusz J. Zieliński

dr hab. Borys Przedpełski, prof. ChAT

dr hab. Jerzy Sojka – sekretarz redakcji

MIĘDZYNARODOWA RADA NAUKOWA

JE metropolita prof. dr hab. Sawa (Michał Hrycuniak), ChAT

bp prof. dr hab. Wiktor Wysoczański, ChAT

abp prof. dr hab. Jerzy Pańkowski, ChAT

prof. dr hab. Atanolij Aleksiejew, Państwowy Uniwersytet w Petersburgu

prof. dr Marcello Garzaniti, Uniwersytet we Florencji

prof. dr hab. Michael Meyer-Blanck, Uniwersytet w Bonn

prof. dr hab. Antoni Mironowicz, Uniwersytet w Białymstoku

prof. dr hab. Wiesław Przyczyna, Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie

prof. dr hab. Eugeniusz Sakowicz, Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego
w Warszawie

prof. dr hab. Tadeusz Stegner, Uniwersytet Gdański

prof. dr Urs von Arx, Uniwersytet w Bernie

prof. dr hab. Piotr Wilczek, Uniwersytet Warszawski

Skład komputerowy – Łukasz Troc

W związku z wprowadzaniem równoległej publikacji czasopisma w wersji papierowej i elektronicznej Redakcja „Rocznika Teologicznego” informuje, iż wersją pierwotną jest wersja papierowa.

BWHEBB, BWHEBL, BWTRANS [Hebrew]; BWGRKL, BWGRKN, and BWGRKI [Greek]
PostScript® Type 1 and TrueType fonts Copyright ©1994-2013 BibleWorks, LLC.
All rights reserved. These Biblical Greek and Hebrew fonts are used with permission
and are from BibleWorks (www.bibleworks.com)

ISSN 0239-2550

Wydano nakładem

Wydawnictwa Naukowego ChAT

ul. Broniewskiego 48, 01-771 Warszawa, tel. +48 22 635-68-55

Nakład: 100 egz., objętość ark. wyd.: 12,4

Druk: druk-24h.com.pl

ul. Zwycięstwa 10,
15-703 Białystok

SPIS TREŚCI

In Memoriam. Ks. prof. dr hab. Marian Bendza..... 425

ARTYKUŁY

JAKUB ŚLAWIK, *Obcy w tekstach narracyjnych Biblii Hebrajskiej* 427

DOROTEUSZ SAWICKI, *Zarys dziejów Gruzińskiego Kościoła Prawosławnego i Apostolskiego* 461

METROPOLITA SAWA (MICHAŁ HRYCUNIAK),
Święty Duch – piękno, nadzieja..... 491

BORYS PRZEDPELSKI, *Eschatologia w pismach biskupa Franciszka Hodura* 515

ARTUR ALEKSIEJUK, *Zapłodnienie pozaustrojowe w dyskursie teologiczno-bioetycznym Kościołów chrześcijańskich w Słowacji* 567

DARIUSZ KAZIMIEROWICZ, *Donacja i transplantacja narządów z prawosławnego punktu widzenia* 603

TADEUSZ J. ZIELIŃSKI, *Seminaria duchowne, seminaria i szkoły teologiczne nierzymskokatolickie w prawie polskim* 627

MATERIAŁY

BOGUSŁAW MILERSKI, *Wyobrazona wspólnota, czyli o znaczeniu dobra wspólnego i szczególnej misji Akademii* 655

KRONIKA

Wykopaliska w Jerozolimie (ANDRZEJ KLUCZYŃSKI) 661

40-lecie partnerstwa Chrześcijańskiej Akademii Teologicznej i Wydziału Teologii Ewangelickiej Reńskiego Uniwersytetu Fryderyka Wilhelma w Bonn (JERZY SOJKA)..... 665

Inauguracja roku akademickiego 2018/2019 oraz oddanie do użytku i poświęcenie nowego gmachu Chrześcijańskiej Akademii Teologicznej w Warszawie (JERZY BETLEJKO)..... 669

Konferencja „Ks. bp Juliusz Bursche w 100-lecie niepodległej Rzeczpospolitej” (JERZY SOJKA) 675

Uhonorowanie prof. Michała Pietrzaka Medalem za Zasługi dla ChAT (TADEUSZ J. ZIELIŃSKI)..... 677

Wykaz autorów	681
Recenzenci „Rocznika Teologicznego” w roku 2018.....	682

Contents

In Memoriam. Ks. prof. dr hab. Marian Bendza..... 425

ARTICLES

JAKUB SŁAWIK, *The Foreigner in Hebrew Bible Narratives* 427

DOROTEUSZ SAWICKI, *An Outline of the History
of the Georgian Apostolic Autocephalous Orthodox Church*..... 461

METROPOLITA SAWA (MICHAŁ HRYCUNIAK), *The Holy Spirit
– beauty and hope* 491

BORYS PRZEDPELSKI, *Eschatology in the Works
of Bishop Franciszek Hodur*..... 515

ARTUR ALEKSIEJUK, *In vitro fertilization in the theological
and bioethical discourse of the Christian Churches in Slovakia* 567

DARIUSZ KAZIMIEROWICZ, *Organ Donation and Transplantation
from the Orthodox Point of View*..... 603

TADEUSZ J. ZIELIŃSKI, *Non-Roman Catholic Priestly Seminaries,
Theological Seminaries and Schools in the Law of Poland* 627

MATERIALS

BOGUSŁAW MILERSKI, *Imagined community, that is about the importance
of the common good and the special mission of the Academy* 655

CHRONICLE

Excavations in Jerusalem (ANDRZEJ KLUCZYŃSKI)..... 661

*40th anniversary of the partnership of the Christian Theological Academy
and the Faculty of the Evangelical Theology of the University of Bonn*
(JERZY SOJKA)..... 665

*Inauguration of the academic year 2018/2019 and opening and blessing
of the new building of the Christian Theological Academy in Warsaw*
(JERZY BETLEJKO)..... 669

*The conference “Bishop Juliusz Bursche on the 100th anniversary of the
independent Poland”* (JERZY SOJKA) 675

*Honoring prof. Michał Pietrzak with the Medal for Merits for the Christian
Theological Academy* (TADEUSZ J. ZIELIŃSKI)..... 677

List of authors	681
List of reviewers of "Theological Yearbook" in 2018	682